

Prof. Dr. Yusuf Benli (1958-2024) Hocamızın Ardından

After the Passing of Prof. Dr. Yusuf Benli (1958-2024)

Ünal KILIÇARSLAN*

Öz

Gök kubbe, kendisini Allah'a adanmış olan âlimlerin, âriflerin ve âbidlerin takva dolu yüreklerine hayrandır. O insanlar ki şu fani âlemde tek dertleri Allah'ın davasına hizmet etmektir. Dillerinde daima zikir vardır. Kalpleri ise tevazu denen cevher ile süslüdür. İşte böyle bir insandı merhum hocamız Yusuf Benli. O, 66 yıllık ömrüne, 13 yıllık öğretmenlik hayatına ve kesintisiz devam eden 30 yıllık akademik hayatına sayısız öğrencisinin ve dostunun yüreklerine dokunan çalışmalar ortaya koymuştu. Şimdi bizlere düşen görev de hocamızın ardından hayır duada bulunmak, ilmi mirasına sahip çıkmak ve naçizane her platformda hocamızın ilmi ve ulvi mezziyetlerini anlatmak için gayret etmektir. Bu bağlamda hazırladığımız çalışma da bir vefeyat yazısı olma niteliğini taşımanın yanında büyük bir ilim adamının anılmasına ve anlatılmasına hizmet etmektedir.

Anahtar Kelimeler: İslâm Mezhepleri Tarihi, Yusuf Benli, Vefat, Kayseri, Develi.

Abstract

The firmament admires the pious hearts of the scholars, arifs and hills who have devoted themselves to Allah. Those people whose only concern in this mortal world is to serve the cause of Allah. There is always remembrance in their language. Their hearts are adorned with the gem called humility. Our late teacher Yusuf Benli was such a person. In his 66 years of life, 13 years of teaching life and 30 years of uninterrupted academic life, he produced works that touched the hearts of countless students and friends. Now, our duty is to pray for our teacher, to protect his scientific heritage and to strive to explain the science and sublime virtues of our teacher on every humble platform. In this context, the study we have prepared serves to commemorate and explain a great scientist as well as being an obituary article.

Keywords: History of Islamic Sects, Yusuf Benli, Death, Kayseri, Develi.

* Tefsir Bilim Uzmanı, T.C. Millî Eğitim Bakanlığı, Kayseri/Türkiye, kilicarслан-teoloji68@gmail.com Orcid ID: 0000-0003-4044-5605

Başvuru Submission	Kabul Accept	Yayın Publish
11.02.2024	28.06.2024	30.06.2024
DOI	10.18403/emakalat.1435296	

8 Şubat 2024 Perşembe sabahı uyanıp derse girmeden önce her zamanki gibi WhatsApp durumlarına baktığımda gördüğüm bir yazı beni büyük bir üzüntüye düşürmüştü. Paylaşım, hocamın hesabından yapılmıştı ve paylaşımında kısaca şu bilgi verilmişti: “Babamız Yusuf Benli vefat etmiştir.” Kısa bir süre şok geçirmiş ve anlam verememişim. Kalbimde meydana gelen çarpıntılar eşliğinde hocamı aradığımda telefonu yeğeni açmış ve yüreğimi mahzun eden o acı haberi teyit etmişti. Uzun bir süre kendime gelememiş ve o gözyaşlarım hakim olamamışım. Hakikaten bir âlim ölmüş ve âlem, bir kez daha ölmüştü.

Merhum hocamız, 1999 yılında merhum Prof. Dr. Hasan Onat (ö. 2020) hocamızın danışmanlığında Hicri II. Asırda Kufe Merkezli Şii Nitelikli Gulat Hareketler” isimli doktora çalışmasını tamamladıktan sonra bilfiil akademik hayata adım atmıştır. 25 yıllık mesleki hayatı sürecinde Malezya’dan, Bosna Hersek’e, Nijerya’dan, Kazakistan’a kadar cümle Türk ve İslâm âleminde öğrenciler yetiştirmeyi en temel amaç edinmişti. Yusuf Benli hocamız, yıllar boyu eğitim fakültelerinde görev yapmasından dolayı da etkili bir formasyona ve teknik tecrübeye sahipti. İlerleyen yaşına rağmen birçok üniversiteye giderek akreditasyon ve kalite standartları üzerine çalışmalar yapıyordu. Nitekim bu bağlamda en son faaliyetlerinden birini de yüksek lisans çalışmamı hazırladığım Amasya Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde, tez danışmanım Prof. Dr. Recep Orhan Özel ile icra etmişti.

Hocamız, İslâm dünyasını şiddetle tehdit eden fitnelere ve katı mezhepçi unsurlarla mücadele etmeye de ömrünü adanmış bilge ve akil bir insandı. Hem kaleme aldığı akademik çalışmalarında hem de derslerinde en temel vurgusu, “Tevhit” inancıydı. Ayrıca hocamız, tüm dünya genelinde İslâm’ı tebliğ etmenin vazgeçilmez bir görev olduğunu öğretmeye de kendini adanmıştı. Bu bağlamda Kur’an’da geçen ve Hz. Peygamber tarafından mükemmel bir davet metodu olarak kullanılan “Müellefe-i Kulüb” kavramına da ayrı bir parantez açmıştı. Şimdi konuyla alakalı olarak bir anımızı paylaşayım.

Hiç unutmuyorum. Tarih: 3 Haziran 2016. Bir gün Mezhepler Tarihi dersini bitirmiş ve kürsüsüne geçmişti. Bir anda “Arkadaşlar, Müellefe-i Kulüb diye bir kavram var. Bence çok önemli bir kavram ve insanları İslâm’a kazandırmak için müthiş bir davet metodu. Ama ne yazık ki çoğu zaman göz ardı edilmiş. Şimdi içinizden biri çıkıp bu konuyla alakalı bir çalışma yapamaz mı?” demişti. O anda parmak kaldırmış ve “Eğer müsaade ederseniz naçizane ben çalışmak istiyorum hocam” şeklinde cevap vermiştim. Merhum, çok mutlu ve memnun olmuştu. Akabinde “İstiyorsan bunu lisans bitirme tezi olarak çalışabilirsin.” şeklinde bir öneride bulunmuştu. Ben de “Hayır hocam. Eğer müsaade ederseniz ben, bu alanda akademik çalışmalar yapmak istiyorum” yanıtını vermiştim. Hem hocamın bana verdiği

görevin hem de lisans seviyesinde olmama rağmen ilk akademik çalışmamı hazırlamanın verdiği heyecan ile o yaz okullar tatil olunca Kayseri'den ayrılmamış ve yaz boyunca kütüphanede çalışmalar yapmışım. Bu sürede pek çok tefsir, fıkıh, kelam ve İslam tarihi eserini hocamla beraber incelemiştim. Neticede kısa sürede hazırladığım ilk makalemi hocama göndermişim. Hocam ise bana “Evladım acele etme. Bu iş çok önemli. Çünkü her ne kadar dikkate alınmasa da içinde bulunduğumuz dünyada insanların kalplerini İslam’a ısındırmak için bu uygulamayı ciddi ciddi gözden geçirmemiz gerekiyor.” demişti. Yani bir anlamda tartışmalı bir konu olan müellefe-i kulüb meselesini derinlemesine çalışmam ve İslam'ın bu hükmüne yönelik tarihsel süreçteki tasarrufları incelemem hocamın bana vasiyeti olmuştu.

Hocamızın önem verdiği konulardan biri de öğrencilerinin derse aktif katılım sağlamalarıydı. Öyle ki henüz ders döneminin başında bizlere şu şekilde görev dağılımı yapardı. “Sen, üçüncü hafta mezheplerin doğuşuna etki eden iktisadi faktörleri sunacaksın. Bu konuda araştırma yapmanı ve sınıfta bizlerle paylaşmanı istiyorum.” Hatta hocamız, yurt dışından gelen öğrencilere de ders sunumu görevi verip aramızda kardeşlik bağları oluşması için bizi, muhacir arkadaşlarla beraber çalışmakla yükümlü tutardı. Bir defasında Endonezya'dan gelen iki kardeşimize Hanefilik ve Malikilik mezheplerini anlatmaları görevini vermişti. Bana da kardeşlerimize dil, anlatım ve üslup konularında yardımcı olmamı tavsiye etmişti. Uzun çalışmalarımızın sonucunda arkadaşlarımız, sunumlarını yaptıktan sonra hocamız, çok mutlu olmuş ve yaşadığı sevinci sınıfla paylaşmıştı. Elbette ki bu tür olaylar, hocamızın derslerinde sürekli olarak yaşanıyordu.

Hocamız, öğrencilerini bilime yönlendirme hususunda da çok usta bir insandı. Sağlam bir metodoloji oluşturmadan asla hareket etmezdi. Terminolojiye son derece önem verirdi. Sürekli olarak sözlüklerden istifade etmemizi, Diyanet İslâm Ansiklopedisi'ne mutlaka müracaat etmemizi ve uluslararası medyayı (özellikle Arap medyası) takip etmemizi tavsiye ederdi. Merhum, tam 13 tane yüksek lisans, 3 tane de doktora tezine danışmanlık yapmıştı. Bunlardan biri de halen Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fakültesine görev yapmakta olan Doç. Dr. Abdullah Ömer Yavuz'un “Horasan'da Eş'arilik” isimli geniş çaplı doktora tezidir.

Hocamız, kaleme aldığı çalışmaların oldukça kapsamlı ve yararlı çalışmalar olmasına yani nicelikten daha ziyade niteliğe büyük önem verirdi. Erciyes Üniversitesinin akademik veri sisteminde görüleceği üzere hocamızın yalnızca dokuz tane makalesi vardı. Makalelerinin kahir ekseriyetini de Şia üzerine hazırlamıştı. Bu bağlamda 2008 yı-

linda yayınladığı “Rafıza Adlandırmasının İlk Kullanımına İlişkin Değerlendirmeler” isimli makalesinin okunmasını hususiyetle tavsiye ediyorum.

Hocamız, zaman kaybı olmaması adına doktora tezini basıma hazırlayacağı süreçte farklı makaleler kaleme almayı tercih etmişti. Hocanın bu tercihten şu sözleri ile haberdar olmuşum: “1999 yılında doktora tezimi bitirdim. Bak şimdi sana matbu bir nüshasını göstereyim. Şurada bir yerde olması lazım. Buldum işte. Henüz kitap haline getirecek zamanı bulamadım. Bir ara bastırayım diye düşündüm ama bende, konuyla alakalı daha spesifik ve kapsamlı makaleler hazırlamanın doğru olacağı kanaati hasıl oldu.”

Hocamız, sünnete çok bağlı idi. Sünnet olmadan Kur’an’ı ve İslâm’ı doğru bir şekilde anlamının mümkün olmayacağını her fırsatta dile getirirdi. Farklı düşüncelere de saygısı vardı. Çok radikal düşüncelere sahip insanları sert bir dille eleştirmesine rağmen asla hakaret içeren ve rencide edici sözler kullanmazdı. Hatta vefatından 10-15 gün önce yaptığımız telefon görüşmesinde irtidat derecesinde tezlere sahip olan bir şahıs hakkında yaptığımız değerlendirmelerde söz konusu şahsa ağır eleştiriler yöneltmiş ama bu şahıs için Allah’tan hidayet dileyerek hayır duada bulunmuştu.

Merhum hocamız, Ehl-i takva bir insandı. Öyle ki kalbindeki güzelliklerin nuru, sanki yüzüne yansımıştı. O, her daim tecrübeleri ile bize yol gösterirdi. Akademik gelişimimizin yanında özel durumlarımızla da ilgilenirdi. Gençlerin evlenmelerine büyük önem verirdi ve bu hususta onları desteklerdi. Bu konuda aramızda, hatırladıkça tebessüm ettiğim bir diyalog yaşanmıştı: Bir gün bana Katar’a gitmemi önerdi. Evlendiğim için gidemeyeceğimi söylediğimde “Çok önemli bir fırsatı kaçırdın ama dünyanın en hayırlı işini yaptın. Aferin! Rabbim, iki cihan mutluluğu versin” demişti.

İlmi niteliklerini ve manevi hasletlerini saymakla bitiremeyeceğimiz hocamızın dâr-ı bekaya irtihal etmesi, ailesi ve öğrencileri başta olmak üzere birçok insanı hüznü gark etmiştir. Bense Allah’a gönülden inanan bir kul olarak ölümün hak olmasından hareketle metanetimi korumaya çalışıyor ve hocama karşı son vazifelerimi yerine getirebildiğim için Cenab-ı Hakk’a şükrediyorum. Bunun yanında bana olan vasiyetini de yerine getirebilmem için şahsıma azim, kararlılık ve hidayet vermesini Rabbimden niyaz ediyorum.

Son olarak hocamızın vefatı üzerine yazdığım şu dizeleri sizlerle paylaşmak istiyorum:

Göçtü dünyadan Yusuf hocam,
En sevdiğinin huzuruna,
Miras kaldı bize ondan,

Ömür adamak ilim yoluna.
Kalbi Peygamber aşkı ile,
Aklı İslâm fikri ile,
Ak sakallı yüzü ile,
Göçtü dünyadan Yusuf hocam.
Cümle insan şahit olsun,
Hatta âlemler de duysun,
Kabrinde her daim huzur bulsun,
Göçtü dünyadan Yusuf hocam.